

„Праця“
 Просвітний двотижневник
 для
 Руського народу в Бразилії.
 Виходить в Прудентополи кож-
 ного 10. і 22.
 Річна пренумерата для:
 Бразилії 6\$000
 Галичини 10 корон
 Росії 4 рублі
 Півн. Америки і Канади 2 дол.
 Аргентини 3 пези
 Поодинокое число 300 рейсів.
 Видавці: „Видавнича спілка“.
 редагує: Осип Мартинець.
 Endereço:
 „PRACIA“ — Prudentopolis
 Paraná Brazil

„PRACIA“
 jornal quinzenal para os
 Ruthenos no Brazil.
 Sae em Prudentopolis ás 10
 e 22 dia do mez
 Assignatura annual:
 na Republica 6\$000
 Collaboradores diversos.
 Redactor: Osyp Martyneć

Прудентополье 22 марта.

1913.

22 de Março.

Редакция і адміністрация містять ся при
 улици **Majór Carvalho** (ул. Руська).

Гроші за пренумерату складаєсь по
 кольоніях у місцевого п. агента нашої ча-
 сописи — або посилаючи листом т. зв.
 „валє postal“ **Registrado**. Кожний пе-
 редплатник дістає чи від агента, чи впрям
 від адміністрації (залежить де зложити
 гроші), посвідку зложена пренумерати.

Листи, котріб нарушували личні спра-
 ви осіб, як також не заосмотрені певним
 підписом дописувателя, редакция не буде
 їх поміщувати в часописи. Хтоб з допису-
 вателів бажав, щоб его імя було задержа-
 не в тайні, може собі застеречи, а будьмо
 певні, що редакция імени нікому не ви-
 дасть. Рукописи звертають ся лич на ок-
 реме жаданє і за зложенєм оплати почто-
 вої.

Листи з просьбою о пораді або о ви-
 ясненє якоїсь справи, мусять мати залуче-
 ну марку на відповідь.

Дрібні оголошеня по 100 рейсів від
 верша. За всякі оголошеня платить ся
 з гори.

Агенти „Праці“.

- Іваї о. Петро Осінчук, Іраті Василь
- Процик, Ітапара Павло Шульган, Павльо
- Фронтінє Захарко Повідайко, Дорізон Іван
- Мазела, Вєра Гварані Стефан Гузар, Сан
- Роке — Терезіна Впр. о. Петро Осінчук,
- Марешаль Маллет Олекса Шеремета, Ку-
- ритиба Іван Кутний, Ітайополіс Впр. о. Ігу-
- мен К. Бжуховский, Антоньо Олінто Впр.
- о. Іван Михальчук, Антоньо Кандідо Гри-
- горий Флїсак, Жангада Олекса Шаравара,
- Круз Машадо Трофим Ганиш, Іпіранга Іван
- Рудніцкий, Гванувіра Іван Шеремета.
- Рійо Гранде до Суль — Іжуї Дмитро
- Ганушак, Сільвера Андрій Демків.
- Еспіріто Санто — Уржента Томко Яци-
- шин; Сан Павльо — Корумбатаї Андрій
- Дзятківський.
- Аргентина — Апостолєс Впр. о. Іван
- Сєнишин, Азара Впр. о. Є. Ананєвич.
- Росія — Київ Велика Підвальна 6.
- Галичина — Львів Книгарня ім. Шєв-
- ченка, Ринок 10.

Наша параньска школа.

Продовженє.

Порушена нами в часописи „Праця“
 справа нашого шкільництва, починає чим
 раз більше інтересувати нашу руську
 суспільність. Доказом на се суть числен-
 ні дописи, які в тій справі надходять
 до нашої редакції. Правда, що то суть
 покищо одиниці, котрі зрозуміли яким
 великим народним добром є рідна шко-
 ла, однак думаємо, що таких одиниць
 знайде ся більше між нашим народом,
 котрим справа нашого відродженя на по-
 ли рідного шкільництва лежить на сер-
 цї. Тож народним обовязком тих оди-
 ниць є, подбати о се, щоби справою на-
 родного шкільництва заінтересував ся
 весь наш руський нарід, щоби нею за-
 няла ся ціла наша руська суспільність.

В озанних часах проявив ся вже
 по наших кольоніях рух за школами.
 По многих місцевостях побудовано нові
 шкільні будинки і заведено в них
 шкільну науку. Однак школи ті, доконче
 потребують якоїсь спільної організації,
 котра занялаби ся всіми шкільними
 справами і завела в них одностайний
 план науки. Правда, що відразу годі
 нам все зробити, однак муємо о тім за-
 думатись подумати, якби до сєго дла
 нам взятись. А доки ся справа на стіль-
 ки не дозріє, щоб можна її прилюдно
 обширнійше на зборах і вічах обгово-
 рити і щоб був час над сєю справою глү-
 ше призадумати ся, будемо покищо об-
 говорювати сєю справу в нашій часописи,
 а заразом звертаємо ся до всіх наших
 свідомих патріотів, котрим народна
 просвіта лежить на серци, щоб були
 ласкаві в сій так важкій народній спра-
 ві забрати свій голос і висказати свої
 гадки.

Ось тепер подаємо туть допись одно-
 го нашого дописувателя, котрий дуже

щиро займає ся долею нашого народно-
 го шкільництва:

Справа школи — се одна в найбільше
 пекучих справ нашого народу в Парані. І
 як звичайно буває, що если кому що най-
 більше дає ся відчутти, если кому, що най-
 більше долягає, то він найбільше о тім,
 найбільш буде все говорити — так і ми
 о тім найбільше говоримо, що найбільше
 дає ся в знаки, брак шкіл. Тож не від рі-
 чї було би, коли би ми о сїм хоть би і
 найчастійше говорили, писали, читали і т.
 д. А булоб добре, щоби кождий — хто лиш
 може — висказав свою думку, бо се така
 справа, що всіх нас Русинів в Парані, она
 повинна би найбільше інтересувати. Бо
 если не будемо мати шкіл, если наші діти
 не навчать ся читати, писати, то хтож
 тогди читав би і „Місіонаря“ і „Працю“,
 хто би тогди підтримував сї письма? Яка
 тогди була би користь нам з читалень,
 бібліотек і товариств? А в слід за тим
 чи остоялась би і Церква, обряд і сьв. ві-
 ра в народі нашім, особливо на кольоні-
 ях, де нема сьвящеників? А як би того
 всего не стало, чи отримав би ся наш на-
 рід Русько-Український в Бразилії? Пре-
 цїнь знаємо з Історії Руси, що найбільша
 руїна в нашім народі була тогди, коли по-
 серед него була найбільша темнота і коли
 не було ні просвіти ніякої, ні науки, ні
 шкіл. А знаємо також і се, що чим біль-
 ше розвивала ся у нас наука, просвіта,
 школи, так в міру того і наш нарід ста-
 вав сильнійший, а в народі наша сьв. ві-
 ра і наш руський обряд. Так отже щоби і
 наш нарід в Бразилії захоронити перед у-
 падком-руїною і щоби допровадити его до
 найкрасшого розвитку, муємо подбати на
 першім місци про школи.

Кожний чоловік складає ся з двох
 частий: з тіла і душі. Як тіло чоловіка
 потребує їди, щоби жило і розвивало ся,
 так і душі людській треба доконче достар-
 чити корму. Кормом для тіла є страва, яку
 щоденно споживаємо — кормом для духа є
 здорова просвіта-наука, що її побирає
 чоловік скрізь, всюди, що дня в дома і
 в школі, в церкві, в читальні і в сьвітї
 поміж людьми. Коли чоловік достарчує
 корму тільки своему тілу, а про корм душі
 забуває, тогди розвиває ся лиш тіло,
 кріпшає, росте — а невідживлюваний дух
 спить, марнїє, і робить ся чоловік каліко-
 ю на умі і нема з него пожитку ні єму

самоу, ні народови, до котрого він належить. Розумний батько-газда дбає про всі члени своєї родини і не жалує їм нічого, що до життя їх треба докочне — так і розумний чоловік дбає про те, щоб обі часті его ества: і тіло і дух не голодували, не марніли, а мали подостатком здорового придатного корму.

Найбільше страви духової потребує людина в першій своїй молодості, коли то припадає вік шкільний, се є від 6-го до 12-го року життя. Придбаний в тім часі духовий корм, стає фундаментом, на яким здвигає ся дальше духове жите чоловіка. А головним місцем, де дух людський кормить, ся є школа.

Корму для тіла нам в Бразилії не хибує, але шкіл такі хибують. І з сего отже виходить, що на першій місци мусимо подбати про школи, коли хочемо аби нам не забракло корму духовного, коли хочемо аби народно-руський дух не нидів, а в кінці не загинув в морі чужих народів в Бразилії і коли хочемо, аби з нас була користь нам самим і всему русько-українському народови.

Учіте ся, брати мої, думайте, читайте, і чужого навчайтесь, й свого не цурайтесь, Бо хто матір забуває, того Бог карає, Чужі люди цурають ся, в хату не пускають. Свої діти — мов чужі. І не має злomu, На вей землі безконечній веселого дому».

Т. Шевченко.

Повисше сказані слова як би гомоніли кождому Русинowi в Бразилії в серці і в умі, і як би кождий з нас розумів докладно їх зміст, то — думаю — не потрібували би ми клопотатись руськими школами в тім чужім краю. Ми би тогди не журинись нашими школами, бо на кождій хоть би й на найменшій кольонії був би гарний дімок шкільний, а в нім повно літвори, що до школи правильно учачала бора і то не лишень місяць, два, три — але рік два, три; учитель тогди учив би радо і охотно і не клопотав бись о свій хліб насушний, бо за него клопоталибись родичі дітній, а учитель тільки журивбись школою; тогди родичі були би задоволені з учителя а учитель з родичів, школа функціонувала би в своїм порядку і тогди будуччина нашого народу була би забезпечена в Бразилії — Але чи так є у нас? Та де, цілком прогвинно, цілком не так, цілком навпаки!!! І тому то дуже слушно ділає наша часопись „Праця“, що в кождім числі, то прозово, то віршом, то сям, то так, а все нагадує школу. Того власне й треба нам. І тому то дуже слушно говорить „Праця“, що здалаби ся нам якась організація, чи товариство, котре би опікувалось і підтримувало наші школи в Парані. Але не о тім я хочу нині говорити. А о чім же? Зараз!

На кождій майже руській кольонії в Парані знаходить ся будинок, де би мала міститись школа. Коли звійдемо до середини, знайдемо там все шкільне уряджене: лавки, таблицю і т. д. і не раз поглянемо на сю школу і на все, що в ній знаходиться, мусимо сказати, що се все досить коштує праці, заходу і труду і клопоту тих наших кольоністів, що збудували і урядили сю школу. І на щож они ставили той будинок і понесли тільки мозольної праці, чи на то, щоби та хата стояла пустою більшу частю року, як всюди є звичайно? Та, де ні! На то, аби рік-річно і все діти там до школи сходили ся, учили ся дуже потрібним і майже не обходним, і чомуж нема школи, чи може бракує учителя, або нема дітній на тій кольонії? Ні! дітній є досить і учитель знайшовбись, хоть

не фаховий, але все таки навчить і читати і писати і деяких рахувати, або бодай хоть „номер“ знати, ну і молитви тай катехізму де-що і деколи розкаже, розповідь шось доброго дітям: от скаже, що діти повинні все родичів слухати, поважати; старшого чоловіка шанувати; що не годить ся нікому ніякого лиха, зла, прикристи творити, а навпаки кождому треба висвідчити якесь добро, хоть би й навіть ворогові; що не можна говорити неправди, курити тютюну, пити горівки, а треба рано і вечер змовити „молитви“, до церкви учачати і не бігати і кричати попід церкву як там „відправляють“, але треба разом з старшими бути в церкві, молити ся, слухати набожества і т. д. А може люди такі бідні, що не в стані ему дати якесь винагороджене, якусь заплату за науку? І також ні! Люди вже на стілько доробились, що могли би дитину дати до школи і за нуо заплатити, а навіть і зачинали вже не раз школу, але післали діти місяць оден, два, три, а потому перестали, тай школа скінчилась. І так дім той, котрий би повинен бути свідком життя і руху русько-народного духа — стоїть пусто і глухо все, виймаючи малі перерви.

І щож є причиною застою руського шкільництва в Бразилії? Причин до сего є кілька і їх можна легко усунути, але про се вже на другий раз поговоримо, а тимчасом на разі досить.

Филип Кобрин.

ПРО СТАРІ ЧАСИ НА УКРАЇНІ.

Коротка історія України.

Написав Михайло Грушевський,

професор української історії в університеті у Львові.

3. Про київську державу.

З поміж усіх українських мість найбільше і найславніше був Київ. Здавна, з непамятних часів, ще коли люди не знали заліза або міді, а робили собі списи чи сокири з каменя, жили не в хатах, а по печарах, — видно, що тут жило багато людей. А се тому перед усім, що тут сходили ся дві великі ріки: Дніпро і Десна. Над рікою легше було прогудувати ся — чи рибою, чи звіриною. Рікою їздили люди, куди треба, — сухих доріг тоді було не багато і ними їздити не так було легко і безпечно. Тому й за українських часів під Києвом були найбільші оселі, найбільше людей богатих, торговельних: сюди найбільше приїздили і купці з чужих країв з усяким товаром.

Сим богатим і торговельним людям треба було охорони: були сусіди ласі на їх товари і богатство, що при нагоді раді були пограбувати їх добро, чи в дорозі, чи в самім Києві, як не було доброї сторожі. Тому сі Київські люди, особливо значніші, більші, звані боярами, давна почали держати собі людей сильних, відважних, військових. Далі — то більше і з часом так збрало ся чи маленьке військо в Києві, що боронило місто від сусідів та ходило з купцями, як вони везли свої товари в чужий край, а старшим над тим військом був київський князь.

Та обороною не кінчало ся. Київське військо — дружина, як воно звало ся, не тільки боронило свою околицю від ворогів, але й само нападало на сусідні землі, від-

дючи ся з їх напади, або просто шукаючи здобичі. В тодішніх часах військо й живило ся головно тим, що пограбувало або казало собі дати за викуп, щоб не грабувати. Щоб прогудувати свою дружину, київські князі і бояре, ходили на сусідні власті і землі, набирали там всякої здобичі, а як ті відпрошували ся, то казали собі дати що року данину „за мир“; що вони самі не будуть їх грабувати і иньшим не дадуть. Часом, що правда, такі походи не кінчили ся щасливо.

Про Київського князя Ігоря оповідали таке: він дав своєму воеводі Свинельду збирати дань з Деревлян і з того тримати свій полк, але вояки з самого Ігорового полку стали казати, що ті Свинельдові вояки збирають дуже багато всякого добра з Деревлян, посправляли собі гарну одужу і зброю, а вони ходять голі — тай стали радити Ігореві, аби він з ними пішов до Деревлян, щоб і собі зібрати дань. Ігор послушав і пішов, казав Деревлянам давати ще і собі дань; ті не мали як боронити ся — дали і в друге, хоч поперед дали вже були Свинельдови. Та Ігореві з того ще більше розгоріло ся серце, як побачив, що мають що дати; він відіслав свою дружину до дому, а сам з малим полком пішов еще походити між Деревлянами та полупити їх. Тоді збрали ся Деревляне на віче і кажуть: „нема тому краю! Треба зробити тому князеві конець! Се як вовк внадить ся в стадо: як не вбити, так ціле стадо по одній вівці виносить, так і сей: як его не вбємо, то він нас знищить“. І напали на Ігореве військо і побили его дружину, бо мало мав з собою людей, аби не ділити ся здобичю. Само о Ігоря вхопили і пімстили ся немилосердно за его жадність; нагнули два дерева, привязали до них Ігоря, потім дерева пустили і вони потягнули Ігоря та й роздерли на шматки. Але се і Деревлянам на добре не вийшло: вдова Ігоря княгиня Ольга пішла з великим військом на Деревлян, попалали їх городи, побила багато людей і наказала давати дань еще більшу як за Ігоря.

Збираючи дані все більші, київські князі держали все більше війська; а що більше війська прибувало, то дальші походи вони робили, то більше городів і земель під свою власть брали, під себе підбивали. Землям тим була та ніби користь, що київські князі мали боронити їх від сусідів, заводити у них спокій і безпечність, нищити і карати розбійників; на те приходили вони що року зимою, вибираючи дань, а часом держали і цілий рік своїх людей, м у ж і в, з військовою залогою. Та про те, чи бажать собі тої охорони і опіки ті землі, князі не питали: їм треба було дани для дружини, дешевого товару для торгу. Обійшовши свої землі зимою, на весні князі і бояре разом з купцями їздили ся в Київ і поскладавши товари на човни, везли Дніпром на Чорне море, а звідтам до Царгорода (Константинополя), до Греків на продаж, а від них купували собі дорогі убрания, золоті убори, вино і усяке коріння. Тудиж продавали невольників, яких забирали в неволю на війні.

Не вдоволяючись данею з своїх земель, ходили київські князі походами на далекі, богаті краї, де надіяли ся великої здобичі: ходили на Царгород і землі грецькі в Криму і Малій Азії, ходили на Кавказ, на Каспійське море і Персію. За того Ігоря ходило військо в персидський край, здобуло богате місто Бердау — недалеко теперішнього Баку — більше як півроку сиділо там нападаючи на сусідні землі; тільки від хороби почало їм багато людей вмирати і

вони забрали ся звіти до дому З таких походів, коли вони удавались щасливо, привозили багато грошей, здобичі і невільників.

Пам'ять про такі походи лишилася досі в піснях. От як співвають в колядці:
 Ой спід гора да стоить тумани,
 Да то не тумани — пара з коней йде!
 Ой там же військо — аж земля важко,
 Ой там у війську пана немає.
 Ой одвоветь ся зашчний паничежко,
 Славного отця і пані матки:
 „Як в тому війську да паном стану,
 Велю гармати наворочати,
 В Чернигов город велю стріляти!“
 Ой бе да бе він в Чернигов город.
 Там його не знали ні парі, ні пани,
 Винесли йому миску червниці —
 Вія тоє взав, шапочки не знав, не подя-
 кував.

Потім співвають, як те військо йде на Переяслав і на Київ, збираючи окуп; се пам'ять про ті старі походи, тільки дещо перемінене (от як гармати пізніше додано, а тоді їх не було). В інших колядці співває ся, як дружина, не маючи, що робити на Україні (видно, не було війни під той час), вибираєть ся в службу в грецькі краї.
 Ой ходімо ми до ковальчика,
 До ковальчика до золотника,
 Покуймо-ж собі мідяні човна,
 Мідяні човна, золоті висла.
 Ой пустимож ся на тихий Дунай,
 Доля Дунаєм — від Царгород:
 Ой чуємо там доброго пана,
 Що платить добре за служеньку —
 Ой дає на рік по сто червоних,
 По коникови, тай по шабельці,
 По парі сукон тай по шапочці.
 Тай по шапочці, тай по панночці.
 (Дальше буде).

Н. А. Рубані.

Про великі та грізні явища природи.

(Продовжене).

Хмари з ледяних шпильочок уносять ся над землею в зимі і літом. Тільки літом ці хмари держать ся від землі дуже високо, далеко висше ніж зимою і не бувають такі густі, як зимою.

З якої-ж се причини повстають і літом хмари з ледяних шпильочок? З той, що на тій висоті, де тримають ся хмари, завжди є зимно і мороз.

Люди пізнали се по сім, що вибиралась на високі гори, тай літали бальонами під хмари, а навіть висше хмар.

Холод у височині.

На землі є гори, високі на кілька кілометрів. На верхах таких гір сніг ніколи не топить ся, хочби під горами, на долі, була і найбільша снека. Приміром гора Елабрус на Кавказі є висока майже на п'ять кілометрів, її вершок літом і в зимі покритий білою шапкою снігу і льоду.

Є гори ще висші. Найвисший вершок гір на світі находить ся в Азії в горах Гімалій: гора Гаврізанкар висока на 9 кілометрів; є вона найвисша в світі. До тепер на її вершок не міг дістатися ні один чоловік. На вершку сеї гори вічно біліє сніг і лід. І хоч вона находить ся в горячому краю, то

горячо панує там тільки на долі у її стіп, а на вершку завжди холод і мороз. Тому то і сніг на ній ніколи не тав.

Виходити на високі гори дуже трудно. І не тільки задія того, що дорога небезпечна, але великі перепоми ставить холод, грозять сніги, ледівці, проласти і круті скали. Тяжко підніматись чоловікови на верхи високих гір ще й тому, що чим висше в гору, тим трудніше чоловікови віддихати. У височині воздух не такий густий, як на долі. На долі за один раз чоловік вдихне тільки воздуха, кілько в височині вдихне він за два, або за три рази. Тому чоловік мусить віддихати там скорше, частіше. А колиб чоловік підняв ся на двадцять, а бо на тридцять кілометрів в гору, то цілком немігби віддихати, удусивби ся.

До тепер на десять кілометрів від землі могло піднятись тільки дві людини, Англіїці Глешер і Коксвелль. Піднялись вони так високо на бальоні. Се було дня 5. серпня 1862 року. Оба ці Англіїці ледви вєли в лодку звичайного газового бальона, як зараз він поніє ся дуже швидко в гору. І чим висше вони вносились, тим ставало холодніше. Піднявшись на височину трох кілометрів, досягнули до хмар. Хмари видавались їм густою мракою, котра неначе піднялась над землею.

Коли бальон з Глешером і Коксвелльом перелітав крізь хмари, то вони трясли ся вже від холоду і ногкості. В хмарі стало темно, колиж бальон підняв ся ще висше — то знова прояснилось, а далі показало ся синє небо і сонце: се бальон підняв ся над хмарами. Тоді хмари находились долі під бальоном і видавались білим хвилястим полем, котре було неначе вкрите снігом. Місяцями де хмари були прорвані, видко було землю, села міста, море, кораблі.

Висше над хмарами було ще холодніше. А у височині чотирох до п'ять кілометрів було вже так холодно, що замерзла вода. Віддихати ставало трудніше, шуміло в ушах, а серце билось сильно і скоро. Але відважні Англіїці постановили витерпіти до кінця і не думали спускатись на землю. На височині вісім кілометрів Глешер почув ся так ослабленим, що не міг підняти ні руки, ні поворохнутись тілом. І ще хвилинка і він повалив ся без пам'яті.

А бальон піднімав ся все висше і висше.

Обом смільчакам грозилась смерть. Вони находились у височині десять кілометрів від землі. Глешер поспівивши цілий, лежав наче мертвий. Коксвелль також ледви вже дихав. Зібравши останні сили, він хотів підняти руку, та не міг і рушити її. Тоді він вхопив зубами за шнурок, котрий був прив'язаний до клин бальона, клинка отворилась і з бальона почав виходити газ, а бальон став довози спадати низше.

На височині десяти кілометрів було двадцять чотирь степенів морозу.

А на землі у той сам час і в тому місці, над яким була валетіли бальоном Англіїці, зеленіли і вкривались цвітом дерева.

Чимало лютий і не знає, що в горячу погоду високо над їх головами, панує холод і мороз.

Управа винограду.

(Продовжене).

Шкідники винограду.

Як кожде овочево дерево, кожда рослина мають своїх шкідників, котрі або само дерево нищать, або лиш овочі — так само і винна лоза має своїх ворогів, котрі великі шкоди і спустошення наносять. Тими шкідниками суть:

- 1) Клюк березовець *Rhynchites betuteli*.
- 2) Ницель виноградний *Phylloxera vastatrix*.
- 3) Мучний грибок *Pezonospora viticola*.
- 4) Градова буря.

Клюк березовець, є се малий хрущик ясно зеленої металеві барви, а часом брунатної; він находить ся також і на грушковых деревах. Той шкідник своїм малим рийком надгризає зверху листе а навіть і галузки з китицями. Потому-звиває се листе в трубку, а в середині тої трубки складає свої яєчка. Тое бачить ся на листі позвиванім в трубки, котре вяне і усихає. Того шкідника треба нищити, а листе поривати і спалити.

Ницель виноградний, є найбільший шкідник виноградників — який показав ся в другій половині минушого століття в такій кількості, що найбільші обшари виноградів майже цілковито знищили. Походить він з північної Америки, де відкрито его перший раз в 1854. році. У Франції показав ся перший раз в 1878. р. В короткім часі потрафив сей шкідник знищити до 288.608 гектарів виноградників, а більший еще обем загрозив знищенем, так, що на кількасот мільонів франків наніс шкоди, не лиш у самій Франції, але і в Португалії.

Ницель виноградний є дуже маленька животино, котру голими очима не мож бачити, лиш коли дивитись через побільшуючі скла, бачимо маленьку животину двоякого рода, сну в виді воші, а другу в виді маленького хрущика заосмотреного подовгастим рилком. Сей хрущик в першім році складає на спідній часті листя два до чотири яєчка, з котрих доперва вигрівають ся самчик і самичка без крил і рийків. За два місяці, складає самичка лиш одно більше яєчко під кору винної лози, з котрої аж по кількох місяцях виходять маленькі животино, котрі аж тепер розмножують ся мільярдами, не лиш на лозі, але і на корію. Ті вицмоктують животино соки винної лози так, що в короткім часі листе сохне, винні ягоди перед часом вянуть, а сама кора лози виглядає як пообграна. Коріне дістає наоколо гузи, яке в протягу трох до чотирох літ спроваджує цілковите усохнене лози.

Дуже трудно виратувати винну лозу від того шкідника. У Франції, де найбільше знищення понесли власнители виноградів, ряд назначив 300 тисяч франків нагорода для того, хто винайде відповідний лік на знищене того шкідника.

Інші держави як Німеччина, Австрія, Швейцарія, Італія, Португалія повиди-

вали строгі права, нищення і остероги перед шкідником. Позакладано товариства учених людей, котрі ломать собі голови над видуманем відповідних средств на знищення того шкідника. Вправді оголошено, що сіркова мішанина розпушена, коли накропити нею виноградники, убиває того шкідника. Також уживано мішанини сіркової з поташом, але все тоє мало помагало. Один учений казав, що наводнюванем виноградників може знищити тую заразу, але того средства не можна всюди ужити, бо виноградники звичайно суть на горбах, дуже мало на низинах — тому средство се не відповідне. Третій спосіб є вміщити виноградники через великій скількості обложеної винної лози, сильним погноєм.

Однак, щоб охоронити виноградник від того ушкодження, треба его цілком відновити. До того уживаєсь американської винної лози (*vitis aestivalis cordifolia*), котра має листе округляє, а той шкідник не чіпає ся її. Та американська лоза сильно, широко і глибоко розростає корінем в землі, витягає багато соків з землі, через що винна лоза скоро росте так, що однолітні галузи доходять до 4 — 5 метрів довжини. Пень скоро грубіє, а кора на ній тримаєсь всегда здорово. Та винна лоза саме дає дрібні ягоди, котрі не мають вкусного смаку, тому не можуть служити на вироблюванє вина, але она служить як підкладна на котрій мож щепити інші сорти винної лози. Тим способом відновляєсь виноградники через щепленє на американській лозі інших сортів, а забезпечуєсь від того шкідника. (Дальше буде).

Сучасне життя.

(3 листів).

...А в нас в містечку новина:
Ростанув сніг, прийшла весна;
Хвалити Богу—все нівроку,—
І так буває в нас що-року...
Отсе учора й позавчора
Були у нас громадські збори;
Та не балакав там ніхто
Через „горохове пальто“.
Як мумі, сиділи тихо,
Щоб не спіткало часом лихо,
Помовчали і розійшлись,
І знову зійдем ся колись...
Громадські справи йдуть в нас гарно,
Ніхто часу не тратить марно;
У день асі ходять, гомонять,
А прийде ніч, лягають спать...
П. Михайлович.

Фейлетон.

Катастрофа на Антилях і її причини.

(Продовжене).

Так представляв ся вибух вулкану на острові, а в тім самім часі діялись странні річи на морі, в пристани, де під ту пору стояло 18 більших суден і

множество лодок. Капітан Жорж-Марі-Сент, що був тоді на судні сенатора Найта, „Габріель“, так розповідає: „О 7 год. 55 мін. почув ся з гори страшений гук, мов би она рознукала ся від вершка аж до самого сноду. В тій хвили підняла ся над нею величезна чорна хмара диму і якась величезна маса чогось з нечуваною скоростію впала на долину та вірвала ціле місто від передмістя сьв. Фільомени аж повисше села Карбе. На кораблях страшно затріщало; на двох третинах з них поломило машини і здмухнуло каюты, а декотрі такі поперевертало. Кораблі стали горіти“. — Сам Жорж-Марі-Сент виратував ся лиш через то, що его з чогирома его товариша его товаришами кинуло у воду. Море було так горяче, що він аж попарив ся, а коли виринув з води і подивив ся, побачив ціле місто в огни. В тій хвили коли він став шукати, щоби чогось вхопити ся, посипало з гори розпаленим камінем та землею і они падали у воду та шишили мов би шрапнелі. Около 9 год. заблело на горі і тогди показала ся она о яких 300 метрів низша і полунапа. Пізнійше удало ся ему вихопити ся на якусь лодку, з котрої забрав его по полудни французський корабель „Сіше“.

Саме перед катастрофою приплив був до Сен Пер корабель „Роддам“ і ледви що пустив був котву у воду, як настав вибух і маса, яку викинув вулкан, впала на него з боку, та мало що не перевернула. Залога корабля зачала захищати ся перед спадаючим розжареним попелом та камінем, що летіло на корабель, але капітан Фрімен, хоч сам страшно був понік ся, приказав витягати котву та цілою парою плисти взад. Настала була така пільма, як серед хмарної ночі, а корабель мусів довгий час плавати то взад то наперед, заким видобув ся з порту. Серед темноти шлив він попри горючий пароход „Рораіма“. Чути було страшений крик залози, але годі була дати їй яку поміч, бо „Роддам“ сам горів і треба було его гасити. За хвилю опієся настав на „Рораімі“ вибух і корабель з цілою залогою потонув у морі. „Роддам“ прихав щасливо на Санту Люцію, але без котви і з горючим ще деревом та ливами. Дванадцять людей з его залози, і то як раз ті, що були поховали ся, згнули, а самого Фрімена треба було відставити до шпиталю, бо був страшно попечений. Цілий его корабель був вкритий грубою веретвою попелу, а коли его оглядав якийсь п. Ламберт, пасажир з поштового парохода „Бек“, побачив там в попелі щось, як би якусь шкіру; він витягнув її і показало ся, що то була шкіра з двох людських ніг, котра спечена стверділа і відстала від тїла та дала ся так стягнути, як би черевники. Ламберт взяв тобі ту шкіру на памітку.

Ще того самого дня около 2 год. з полудни вислав був пароход „Сіше“ сво-

їх людей на лодці до міста. Они підняли аж до греблі, на котрій побачили множество трупів, але до самого міста не могли дістати ся, бо оно ще горіло і від него дуло страшним огнем. Аж 10 мая можна було до міста приступити і тогди представив ся страшений вид спустошена. Що було муроване, лежало розвалене, що з дерева — погоріло. На улицях міста лежало повно трупів, по найбільшій часті купами. Найбільша купа була на місці розваленої катедрі і видко було, що катастрофа захопила там людей підчас богослуженя, бо многі трупи знайдено так, як они за життя молили ся. Богато трупів лежало лицем до землі, закривши его руками, а майже всі годі, бо одіж на них зітїла була в одній хвили і розсипала ся в попіл. Так само і в домах знайдено багато трупів, а всі представляли страшний вид послідної хвилі перед смертю.

(Дальше буде).

Новітний Робінзон.

Ми читали може коли про того славного Робінзона, що то у дитинячім оповіданю, розпогїдаєсь про его славні подорожі по сьвітї, по морі, серед ріжних невідгіт та пригод. Про щось подібного, але правдивого читаємо в часописях з грудня 1912. р. Річ малась так: У місяці грудни м. р. приплив був товаровий корабель англій. „Місс Мер“ до англійської пристани Ліверполю, та привіз зі собою дивного пасажера. Було то в р. 1884., коли саме саме загаданий пасажир плив на англійскім кораблі, та на полудневих морях корабель розбив ся. Его, позаяк був опоясаний гумовим гуртом, філі несли довго, дтвго, в кінці вистинули его на якийсь незнаний нікому остров. Сей остров є так малий, що его навіг не надібемо в корабельних мапах. Там на сім острові він сам один, стративши цілковиту надію на ратунок, пережив 29 літ. За сей довгий протяг часу не бачив він людського лица; без одежі, сам на відлюдю переживав такі довгі роки. Ось як оповїдає капітан корабля „Місс Мар“, про знайдене сего дивного Робінзона:

„Коли ми плили, оповїдає капітан, в жовтні 1912. р. в сторону Австралії, повстала така буря, що ми зблудивши з дороги, ввігнались біля якоїсь нам незнаної, морякам, землі. А що через 4 дні бурливого моря, ми стратили майже всю воду, так разом з моряками підплили ми лодками до незнаної землі, шукаючи води. Коли ми вже ввійшли спорий кусен землі, нагло побачили, як з під землі виринула стая дивного сотворіня. Коли ми прийшли ближе, пізнали, що се чоловік. Дивний був его вигляд. Волося спадало довге, борода страшна, майже нагий. Ми приступили ближе. Він зачав белкотіти якісь вирази, але коли почув нашї слова до него по англійски, вправ до землі і дивлячи ся на нас, здавалось просить о ратунок. Поволи, поволи, слово за словом — ми зрозуміли бодай коротко его дивну житеву історію. На подив наш, се був моряк — Шотлянець, а звавсь „Мак Канед“. 28 літ живив ся він рибами, мушлями і овочами. Він радуваєсь не до описаня сим, коли ми

явили ему, що хотїли звїрина. На кїе Лїверполю до Лївї деяких еще

За

Бал

Вїйна на пі дальше. Щас більше Туреч міцнили в с вїким азійськ італійсько і Га с доносять за рї стратили ісяч людей вб їсли уступити нших позицій омотрів в зад Острільован е дальше, одн ж воюючими менших пер ожами.

Болгари ма ія браку покї ісі а найдал ему однак заг е Верліна ма ер, який в ро звідчити, що устатком покї іногу через кї

Великі де зюючі сторони ална з них о Злає ся, щ і такої мусит ейської розправ

В Іспанії ібералами — еліті зі шкл іпанські пані один зробили апротестували і матерій кри ми дітїи, бо

Росія обх ва. Саме теп інія Романові в 6. марта від і богослуженя. ко приятельки есть царя Ник

На Евхаріс утись 24. цвї а, Папа Пїи X упника-делегат еї Конгрес, бу

У Мексику, ими перебрам Івнїчна Америк ику свое війскло до сильної а федеральн. на великі страт

Зї старого кра

Вїдносина і останних ча рвалили. Здавалос Росією вернуть Та на жалє вїть письмо цісар

заявили йому, що возьмем его до вітчизни Шотландії. На кораблі кидався на страву наче звірину. Він хоче тепер вертати з Ліверполю до Шотландії, щоб знайти бо-дай деяких еще живих зі своєї рідні”-

Заграниця.

Балканська війна.

Війна на пів острові балканським веде ся дальше. Шасте однак сим разом сприяє більше Туреччині, чим Болгарам. Турки зміцнили в останних часах свої сили свѣжим азийським війском і віднесли під Чатальджою і Галіполі кілька свѣтлич побід. Як доносять заграницні часописи, що Болгари стратили під Чатальджою около 15 тисяч людей вбитих і ранених, а при тім мусіли уступити зі своїх до тепер займаних позицій і цофнутись на яких 30 кілометрів в зад.

Острільване міста Адриянополя триває дальше, однак до поважнійшої битви між воюючими сторонами не прийшло, крім менших перепалок між передними сторожками.

Болгари мають надію, що Адриянопіль для браку поживи буде мусів в короткім часі а найдалше до тижня піддати ся. Сему однак заперечують вісти з Берліна. До Берліна мав прибути турецький амбасадор, який в розмові з дневникарями мав оствідчити, що Адриянопіль має еще подостатком поживи і буде мід видержати облогу через кілька тижнів.

Великі держави напірають на обі воюючі сторони, щоби помирили ся, однак жадна з них о тім тепер не думає.

Злає ся, що з тої балканської заверу хи такої мусить прийти до якоїсь європейської розправи.

В Іспанії тепер сильна агітація між лібералами — масонами, щоби усунути науку релігії зі шкіл публичних. З сеї нагоди іспанські пані з найвисших і найбогатших родин зробили мітінг в Мадриді і сильно запротестували в обороні своїх дітей. Тисячі материй кричали: „Не дамо попусути наших дітей, бо они належать до нас“.

Росія обходить тепер великі торжества. Саме тепер 300 літ, від часу, коли лінія Романовів засідає на царськім престолі 6. марта відбувались всюда торжественні богослуженя. Також Сербія Білгорої яко приятельки Росії, дуже викрикували на честь царя Николая.

На Евхаристийний Конгрес, що має відбутись 24. цвітня с. р. на острові Мальта, Папа Пій X., іменував вже свого заступника-делегата. Делегатом Папським на сей Конгрес, буде Кардинал Феррата.

У Мексику, шаліє революція — з малими перервами ширить ся все вперед. Північна Америка вислала до границі Мексику своє військо. В послідних часах прийшло до сильної битви між революціонерами, а федеральним війском. По обох сторонах великі страти!

Зі старого краю.

Відносини між Австрією а Росією, в останних часах значно були ся поправили. Здавало ся, що між Австрією а Росією вернуть давні дружні відносини.

Та на жаль як пишуть часописи, навіть письмо цїсара Франц Йосифа до царя

не помогло. Заострені відносини між обома державами тривають дальше. По відїзді князя Гогенльогого з листом царським, був бенкет славянський у Петербурзі. На ньому визнатні політики російські і війскові достойники, остро критикували поступованя Австрії. Часопись „Новое время“ пише: Австрія повинна була усунути війська з границі, то тодіб скорше може прийшло до згоди, а так держить над Росією обнажений меч.

— В Галичині знать не, дозволяють друкувати в часописях про военний настрій, що панує там всюди, бо з листів читаємо щось иньшого, як в часописях.

Українсько польські переговори. „Н. Ф. Прессе“ доносить, що в справі соймової виборчої реформи (прийшло підчас онодішних переговорів до зближеня межі Поляками а Українцями. Українці домагають ся 62 мандатів, а Поляки годять ся дати вже 61. а навіть 62. Перепопу становлять лише консерватисти, які домагають ся, щоби до пестанов зміни про вибори до громадських і повітових рад, треба було кваліфікованої більшости трох четвертих, або двох третин голосів. Є надія, що і на сій точці прийде небавом до порозуміня.

Віче в справі застоїв в праці. У Львові відбуло ся віче ремісників, працьодавців і робітників в справі застоїв в промислі і торгівлі, викликаной теперішнім непевним політичним положенем. У вічу взяло участь коло 3.000 осіб. Ухвалено резолюції в дусі поправки робітничих відносин.

Про военну тривогу на російській границі і про організоване опору в Галичині та Буковині пише „Цайт“ між иньшими отсе: З Галичини доходять вісти, що тамошнє населенє остає безнастанно в трезові перед російською війною. Від якогось часу бачимо нове явище: Ціле галицьке населенє; Поляки і Українці, організують всіх здібних до оружия і неналежних до війська, щоби бути готовими на випадок війни з Росією. Парламентарні послі, що вертають з Галичини і Буковини, розповідають про загальне одушевленє населеня. По містах і селах звернена ціла увага на війну та з'організоване оружної сили проти російського ворога. У Поляків поступили вже сі приготованя дуже далеко, хоча про узброєне не подають ніяких вістей. Але й серед українського населеня Галичини та Буковини, захоплює організаційний рух чимраз ширші маси. На військових площах і иньших відповідних місцях можна бачити відділи цивільних, що виконують війскові вправи. У Поляків думка про оружний опір приняла ся у всіх верствах населеня, крім консерватистів; навіть політичні партії беруть участь в організаторській праці. Розуміють ся, що сей рух серед австрійських Поляків стрічаєть ся з найбільшим вдоволенем російських Поляків. Що як раз населенє російської Польщі находить ся в стані пристрастного зворушеня — се звісно. Рух поміж Українцями ограничаєть ся покищо виключно на просторі австрійської монархії. На російській Україні можна спостеречи лиш поодинокі незначні ознаки зворушеня. Хоча дещо вказує на се, що напруженє між обома державами зменшаєть ся, то одначе военна тривога по обох боках границі не тільки що не устає, але навпаки ще росте в останних днях. Причиною сего — війскові зарядженя по однім і другім боці кордону, котрих до того часу не знесено. („Діло“).

Бразилійські вісти.

Рію. „Газета Польска“ доносить, що від якогось часу кружить поголоска, начеб президент републики пустив в обіг 600 мільонів фальшивих паперових банкнотів. Банки і купці не хотять тих грошей приймати.

— При улиці Авеніда Бейра Мар перервали морські боввани, які доходили до висоти 40 метрів, над бережні мури і греблі та забрали поблизькі доми дерево. Через три дни заливала вода над бережних 8 улиць. Всяка комунікація зїстала перервана. Шкода виносить около 5 мільонів мільрейсів. Подібного випадку люди не памятають від року 1860.

В Парані стане небавом заведенє для поправки молодіжи. Се заведенє буде в околиці Куритиби, а щоби малі проступники не дармували, ряд буде їх заправляти до господарства та всякого ремесла.

Відгомін з поля Ірані. По славній подїї під Ірані, комарка в Пальмас арештувала 68 підозрілих о спричинений розрух. Слідство показало, що шеф революційний Мігель Фрагоза є невинний: за те видано процес супроти: Жозе Фабрісію, Жозе Фелісберто і Прашедес Ліма. Процес зачнєсь 24. марта.

На Трейс Баррас, в Люмбер компанії, де суть славні тартаки, Англіїці нагромадили стільки дерева, що, щоби его вивести так помрено: еслиб що 5 минут, ладовано дерево на 20 вагонів і відвожено, то в протягу двох літ вивезлиб. Та однак не знати, чи се правда?

В конгресі параньськім, обговорювано справу розширеня прудентопільського мунісіпія. Президент Парани вже дав санкцію, силою котрої, лінія кольонії прудентопільської (що належали властиво до Гварупави), принадлежать тепер до Прудентополя т. е. лінія Парана, Пікірі, Сетембро, Коронель Борманн. Окрім сего, до прудентопільського мунісіпія належать кольонії: Сенадор Коррея, Гервал, С. Франціско і Терезіна. Тим способом, мунісіпіюм прудентопільське сильно розширене.

Куритиба. З причини надзвичайно уливного дощу, який падав минушого тижня в Куритибі, зїбрала нагло річка Белень і заляла кілька сусільних улиць, перериваючи мешканцям на довгий час всяку комунікацію.

На нову руську рядову школу, дав дозвіл президент Парани Др. Кавальканті, кольоністам в Гважувірі. П. президент звідував школи в мунісіпіюм Кампо Ларго, в оселі Рію верде а Байшо. Се вихіднували владно наші Русини та просили о підмогу рядову для тамошної руської школи. П. президент згодивсь на школу русько-бразилійську. Ціасливі пп. кольоністи з Гважувіри будуть нову школу, а тимчасом в давній школі вчать і на дальше вчити буде п. Михаїл Ганчарик. В тій справі поміг багато нашим Русинам, інспектор з Кампо Ларго п. Франціско Португал.

Конгрес параньський на представленє сенатора п. Сапорского, дав субвенцію рядову руській школі на кольонії Іваї. Там учителює п. Григорий Козань.

Місцеві вісти.

Наша прудентопільська камера, на засіданю 26. лютого с. р. ухвалила знеса нові податки:

Закон 36. Хто хоче винайняти квартиру

НАЙБІЛШИЙ РУСЬКИЙ СКЛЕП
в Прудентополи.

Василя Войтовича.

Поручаю всім Русинам так місцевим як і з подальших руських о-сель, мої товари. Великий склад товарів споживчих і різнородних: новіт-ня фазенда, всякі знаряди потрібні до ужитку домового наших пп. кольо-ністів, як: скла, цорциляни і кухонні знаряди.

Різнородні вина, лікери, горівка і т. п.

Купую збіже — герву. — Маю просторий і супокійний барак на нічліг для прихожих пп. кольоністів.

Ідїть до свого — свідомого Русина!

Wasilio Wojtowycz

Prudentopolis

Paraná.

Михайло Бабірецький

в Марешаль Маллет,

поручає свій перворядний готель близько стациї залізничної, уряджений після наймоднійших ви-мог. Окремі, яспі, просторі та ви-гідні кімнати з обелугою. Кухня знаменита, страви вкуені здоро-ві; пивниця заосмотрена богато у всякі знамениті напитки краєві і заграничні.

Обслуга скоро і точна.

Цїни умірковані!

Hotel VIANNA

Marechal Mallet

Paraná

Никита Доняк — місто ІРАТІ.

Знаний всім зі свого великого скле-пу, що его отворив еще в році 1908. — а тепер побільшив в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, не далеко стациї залізничної.

В його склепі знайде кождий Русин найлучшої сорти і найдешевший товар. О сім переконаєсь кождий, хто вступить в хату Никити Доняка.

Простора нова саял повна Seccos e Molha-dos, залїза, різнородна фазенда, товари споживчі, — а все по цїні найприступнійшій. Переїжджаю-чі можуть переночувати, або в бараку, або в саялах в горі помешкани. Тї, що мали до дїла зі скле-пом Никити Доняка, вдоволені з его товару.

До кождого потягу висилаєсь власна каросса. РУСИН ДО РУСИНА Никити Доняка. СВІЙ ДО СВО-ГО! Никита Доняк, се одинокий руський вендяр в місті Іраті.

Miguel Doniak, Iraty — Paraná.

CASA IMPORTADORA

CARLOS LUHM & IRM.
CURITYBA

Rua do Riachuelo, 30 — End. Teleg. LUHM — Caixa do C. 48

Casa Filial em Ponta Grossa

Rua Santos Dumont — End. Teleg. LUHM — Caixa do Correio 28.

Seccos e Molhados, Ferragens, Armazinhos,
Drogas e Tintas.

Фабрика лікорів, Біттер Бонеками і Капїле, слав-ний напиток без алькоголю „Більц“.

Товари споживчі краєві і заграничні.

Вина рецьські, Мозелля, до Порто, Малаґа, вино Віржень і Райнґольд.

Овочі в консервах.

Склад цукру з Пернамбуко, цукор полудневий, риж, алькоголь з Пернамбуко, селедї, шпагати, шнур і гербата індійська, печі, шрїт, цемент, горівка, листи коверти, всякого рода пяпери, пера, олівці, всі при-бори до писаня.

Сардинки, сарделлі, сіль груба і мелена.

ЛІКИ ГОМЕОПАТИЧНІ.

Ширїть часопись „ПРАЦЮ“

Приймаєть ся передплата на рік 1913.

ГАЗЕТИ „РАДА“.

Єдина в Росїї щоденна українська га-зета. Видаєть ся вона вже восьмий рік. Співробітничать в нїй красші сучасні у-країнські письменники, як М. Коцюбин-ський, В. Винниченко, Г. Чупринка, О. Олесь, М. Левицький, С. Єфремов, П. Майорський і т. п.

Відгукуючись на всі подїї і мають я-кісь стосунки до життя Українців в Росїї Галичинї, Буковинї, Америцї і по иньших сторонах, „Рада“ дає змогу кождому Укра-їнцеві бути свідомим сином свого народу.

Цїна на рік для Бразилїї 9\$000.
Адреса: Европа — Росія — Київ, В. Під-вальна ч. 6.

„СВІТЛО“ третий рік виданя.

Журнал призначаєть ся для семї і школи виходить раз на місяць (всього 9 кни-

жок, кожна розм. од 5 до 6 аркушів) по такїї програмі:

- 1) Статїї що до теорїї вихованя і народньої освїти.
- 2) Ознайомленя з усякими питаннями вихованя і практичне пристосованя їх до шкільного й семейового життя.
- 3) Значіння художнього розвитку в справі вихованя і освїти.
- 4) Сьогочасне становище народньої освїти, школи і народнього учительства на Україні.
- 5) Хронїка діяльности всяких просвїтних, педагогичних і наукових товариств.
- 6) Огляд педагогичних російських і закордонних журналів.
- 7) Твори красного письменства.
- 8) Бібліографія.

Передплата за кордон (Бразилїї 5 карбо-ванців (7\$500)

„СВІТЛО“ Київ, В. Володимирська 93.

„ДОБРА НОВИНА“

народна часопись, присвячена ширеню просвїти і науки та суспільним госпо-дарським справам.

„Добра Новина“ виходить покищо що два тижні, а опісля буде виходити кождого тижня. — Річна цїна для Бразилїї 5\$000.

„Добра Новина“, у Львові ул. Рїзбярська ч. 5.

„Канадський Русин“

тижневник — одинока католицька часопись у Канаді,

поміщує знамениті статї просвїтні, науко-ві, добрі ради, фейлетони дїбрані. Новинки з Канади, Сполучених Держав, Старокра-єві і Бразилїї. Дає добрий погляд на по-літику держав.

Виходить кождої суботи у Вінніперу.

Передплата для Бразилїї 5\$500

„Canadian Ruthenian“

619 McDermott Ave,

Winnipeg Man. Canada.

У нас можна набути книжки Видавництва ОО. Василян у Жовкві.

Читайте „Місіонар в Бразилїї“.

Великий руський склеп Івана Кутного

в Куритибі побіч руської церкви. ул. Вісконде до Рійо Бранко!

Поручаю всім Русинам з Куритиби як і з кольоній, мою багато заосмотрену венду і склад ріжних продуктів, так красвих як і заграничних. Продаж гуртова і деталічна, по ціні дуже приступній — і так продаю: горівку і агваргенти, спроваджені впрост з фабрики з Моритес; муку пшеничну, фарину куденти, справджені як найкрасшої якості, цукор, сушену риби, селедці, каву мелену і зернятами, начиня кухонне і порціянове, ріжнородні вина і лікери і т. д. Маю заїздне подвіре і стайню для коний, хтоби з п. кольоністів хотів заночувати.

Купую збіжжя як: жито, кукурудзу, фасолю, бараболі і т. д. Маю заїздне подвіре і стайню для коний, хтоби з п. кольоністів хотів заночувати.

Дальше поручаю мій шевський варстат, де виконуєсь всяку шевську роботу після замовлення, як черевиків і шипелів з найлучшої шкіри і полотна.

Отже прошу п. кольоністів використайте добру нагоду, а притім не забудьте на слово „СВІЙ ДО СВОГО.“

Адреса для листів Rua Sta. Mathilde N. 40.

ПОЗІР!

Альмейда і Сп. Кеше, властители місцевої аптики подаю до відома всім інтересованим, одержали великий запас ліків так красвих як і заграничних. Услуга скоро і совісна. Ціна найприступнійші.

Лік „Ромеро“ можна дістати в нашій аптиці.

Almeida & Kesh
Prudentopolis.

Читайте і другим давайте!

Жоао D. Silva, властитель пекарні „Естрелла“, виготовляє папері і вільних слобів, інвентарів, арламентів, просьби (рекеримент) на заданеній режістра дітій, просьби в справі непорозуміння границь і шакрів загород, платів доріг в кольонії Прудентополіс.

„ПРАЦЯ“

просьвітний двотижневник
для

Руського народу в Бразилії. Виходить в Прудентополіс кождого 10. і 22. Річна пренумерата

6\$000.

Видає:

Видавничя Спілка.

Редагує:

Осип Мартинець.

„PRACIA“

Prudentopolis

Paraná

Prudentopolis

Paraná

Brazil.

**Руська Печатня
в Прудентополіс.**

Основана в 1910. р. в ціли розповсюдження між русько-українським народом в Бразилії і Арґентині видань в дуєї реліґійно-просьвітнім.

Виготовлює черенками азбуки руської і португальської, всякі роботи друкарські, по цінах приступних.

В печатні можна дістати всілякі книжки видавництва ОО. Василян в Жовкві.

„TYPOGRAPHIA RUTHENA.“

Prudentopolis

Paraná

Prudentopolis

Paraná

Brazil.

**„Місіонар
в Бразилії“.**

реліґійний місячник для Русинів католиків

Виходить в Прудентополіс кождого 1-ого.

Річна пренумерата 2\$000.

Видають ОО. Василяни.

Редагує: о. Рафаїл

Криницкий ЧСВВ.

„MISSIONAR“

Prudentopolis

Paraná.

Руська Гарбарня

МИХАЙЛА КЛЕМНЮСА

Гарбарня отворена в році 1909. уряджена після найновійших вимогів, виправляє шкіру всякого рода після замовлень. За роботу совістну і солідну ручить ся.

Просить ся всіх інтересованих, щоб о виправу і купно шкір зголошували ся після низше поданої адреси:

Miguel Klempous — col. IVAHY
linha Ivahy 5 — Paraná.

MUTUA CONSTRUCTORA.

Безіменне Товариство будови домів під помешканя і господарських.

Осідок товариства — Куритиба

улиця 15. Новембра ч. 31.

Coritiba — Paraná — Caixa do correio № 87.

Поясненя і імформації подає в Прудентополіс агенция АДАМА РОТА.

Руська Печатня — в Прудентополіс.